

Sygn. akt V ACa 201/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Grela
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska (spr.) SA Irma Kul
Protokolant:	sekretarz sądowy Joanna Makarewicz

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2013 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko Z. B. i J. B. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 28 lutego 2011 r., sygn. akt I C 503/09

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że utrzymuje w mocy w stosunku do pozwanych Z. B. i J. B. (1) nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Okręgowy w B. w dniu 4 sierpnia 2009r. w sprawie o sygn. akt I Nc (...) w części dotyczącej kwoty 1.144.823,23 zł (jeden milion sto czterdzieści cztery tysiące osiemset dwadzieścia trzy złote i dwadzieścia trzy grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 15 kwietnia 2009r. do dnia zapłaty oraz kwoty 13.202 zł (trzynaście tysięcy dwieście dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, a w pozostałej części nakaz zapłaty wobec pozwanych Z. B. i J. B. (1) uchyla i powództwo oddala;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powoda solidarnie na rzecz pozwanych Z. B. i J. B. (1) kwotę 3.888 zł (trzy tysiące osiemset osiemdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym;

IV. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w B., z zasądzzonego roszczenia, kwotę 62.250 zł (sześćdziesiąt dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Powód – (...) z siedzibą w W. pozwem w postępowaniu nakazowym z dnia 13 lipca 2009 r. domagał się wydania nakazu zapłaty przeciwko solidarnie pozwanym: D. K., J. B. (1) i Z. B., opiewającego na kwotę 2 747 513,64 zł z ustawowymi odsetkami do dnia 15 kwietnia 2009 r. i kosztami postępowania.

Do pozwu zostały dołączone dwa weksle, wypełnione na kwoty 1708 606,60 zł i 1038 906,04 zł. opatrzone datą płatności na dzień 31 marca 2009 r.

Powód w uzasadnieniu pozwu podał, że w dniu 29 stycznia 2009 r. nabył w drodze przelewu od Banku (...) SA w W., następcy prawnego (...) Banku (...) SA, wierzytelności wobec dłużnika banku (...), wynikające z dwóch umów o kredyt krótkoterminowy, tj. umowy nr (...) z dnia 11 maja 1999 r. i umowy nr (...) z dnia 25 maja 1999 r. wraz z istniejącymi zabezpieczeniami tych wierzytelności, m.in. dwoma weksłami in blanco, wystawionymi przez kredytobiorcę R. K. i poręczonymi przez D. K., J. B. (2) i Z. B..

Powód wypełnił indosowane na niego weksle na kwoty odpowiadające wierzytelnościom nabytym w drodze przelewu i wezwał dłużników wekslowych do zapłaty sum wekslowych. Pozwani nie uiścili żądanych należności.

Od wydanego w dniu 4 sierpnia 2009 r. przez Sąd Okręgowy w B. nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym pozwani J. B. (1) i Z. B. złożyli zarzuty, domagając się uchylenia tego nakazu i oddalenia powództwa.

Pozwani zarzucili niewykazanie przez powoda prawidłowości nabycia dochodzonych wierzytelności, niewykazanie następstwa prawnego banku (...) SA w stosunku do (...) Banku (...) SA oraz uzyskanie przez bank zgody dłużnika na zbycie wierzytelności, wymaganej przez obowiązujący w dacie przelewu art. 92c Prawa bankowego, jak również wypełnienie weksli po upływie trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń wynikających z umów kredytowych.

Nadto pozwani wywodzili, że przed udzieleniem poręczenia wekslowego nie zostali poinformowani przez pracowników banku o tym, że kredytobiorca R. K. od kilku miesięcy nie obsługiwał kredytu, zaś sam kredytobiorca zapewniał ich, że kredyt jest należycie zabezpieczony za pomocą przewłaszczenia wartościowych maszyn, w tym maszyny (...) o wartości 380 000 zł.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 28 lutego 2011 r. utrzymał w całości w mocy wydany w dniu 4 sierpnia 2011 r. nakaz zapłaty w stosunku do pozwanych J. B. (1) i Z. B..

Sąd I instancji ustalił, że (...) zawarł z (...) Bankiem (...) SA I Oddziałem w W. dwie umowy o kredyt krótkoterminowy, tj. w dniu 11 maja 1999 r. umowę nr (...) na kwotę 600 000 zł oraz w dniu 25 maja 1999 r. umowę nr (...) na kwotę 450 000 zł. Dla zabezpieczenia spłaty kredytu z umowy nr (...) został przez kredytobiorcę wystawiony weksel in blanco, poręczony przez pozwanych, zaś dla zabezpieczenia spłaty kredytu z umowy nr (...) wystawiony został drugi weksel in blanco, również poręczony przez pozwanych.

Pozwani podpisali deklaracje wekslowe, w których wskazywali na poręczenie wierzytelności z umowy nr (...) do wysokości 950 000 zł, zaś z umowy nr (...) na poręczenie do wysokości 700 000 zł.

Zobowiązanie kredytobiorcy z tytułu umów kredytowych zostało także zabezpieczone przez ustanowienie hipoteki na nieruchomości stanowiącej własność pozwanych oraz poprzez przewłaszczenie ruchomości, w tym automatu (...) A.. Kredytobiorca nie spłacił zaciągniętych kredytów, ani wierzytelności banku nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym, jakie toczyło się wobec R. K..

Bank zakwalifikował kredyty do straconych i posiadane wobec kredytobiorcy wierzytelności zbył na rzecz powoda wraz z istniejącymi zabezpieczeniami.

W ocenie Sądu I instancji brak było podstaw do uwzględnienia zarzutów pozwanych. Bezprzedmiotowe było oświadczenie pozwanych o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń woli o poręczeniu wekslowym, gdyż nie

zachodziły przesłanki określone w art. 84 § 2 kc, stanowiące o wystąpieniu po ich stronie błędu istotnego, jak również z powodu uchybienia terminu do złożenia stosownego oświadczenia, o którym stanowi art. 88 § 2 kc.

Istnienie innych zabezpieczeń wierzytelności (zabezpieczenia hipotecznego i przewłaszczenia ruchomości) nie stało na przeszkodzie temu, aby wierzyciel skorzystał z zabezpieczenia wekslowego.

Nadto Sąd Okręgowy uznał za nieuzasadnione zarzuty niewykazania następstwa prawnego Banku (...) SA wobec (...) Banku (...) SA i twierdzeń pozwanych dotyczących zgody dłużnika na zbycie przez bank wierzytelności na rzecz funduszu inwestycyjnego. Sąd ten zwrócił uwagę, iż przepis art. 326 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o funduszach inwestycyjnych, w stanie sprawy sprzed 1 lipca 2004 r., przewidywał odstępstwo od wymogu zgody dłużnika na dokonanie przelewu wierzytelności objętych sekurytyzacją, przy spełnieniu warunków określonych w art. 326 ust. 2-4 cyt. ustawy.

Nie był także zasadny zarzut przedawnienia roszczeń wekslowych, gdyż art. 70 prawa wekslowego stanowi, że roszczenia wekslowe przeciwko akceptantowi ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia płatności weksla, co w niniejszej sprawie nie nastąpiło. Roszczenie ze stosunku podstawowego również nie uległo przedawnieniu, gdyż przedawnienie tego roszczenia uległo przerwaniu w dacie ogłoszenia upadłości dłużnika R. K. i rozpoczęło bieg na nowo z momentem umorzenia postępowania upadłościowego. Nadto roszczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne w dacie ogłoszenia upadłości i jako wciągnięte na listę wierzytelności, której przysługuje walor tytułu egzekucyjnego, podlega przedawnieniu 10-letniemu (art. 125 kc).

Pozwani J. B. (1) i Z. B. złożyli apelację od powyższego wyroku, skierowaną przeciwko całości rozstrzygnięcia, domagając się zmiany wyroku przez uchylenie w stosunku do nich nakazu zapłaty z dnia 4 sierpnia 2009 r., i oddalenie powództwa.

Skarżący zarzucili:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 10 prawa wekslowego i przyjęcie, że wypełnienie weksla po upływie terminu przedawnienia roszczenia z umowy kredytowej, którą zabezpieczał, nie narusza powołanego przepisu i dopuszczalne jest dochodzenie na podstawie takiego weksla zapłaty sumy wekslowej od poręczyciela wekslowego;
2. naruszenie art. 123 kc w zw. z art. 170 prawa upadłościowego przez przyjęcie, że sporządzenie listy wierzytelności w postępowaniu upadłościowym dłużnika R. K. przerwało bieg przedawnienia ze stosunku podstawowego wobec poręczycieli wekslowych oraz niezastosowanie art. 118 kc;
3. błędne zastosowanie art. 509 i 510 kc oraz art. 11 prawa wekslowego przez przyjęcie, że powód nabył wierzytelności wynikające z umów kredytowych z dnia 11 maja 1999 r. i z dnia 25 maja 1999 r., jak również nabył w drodze indosu weksle in blanco, stanowiące zabezpieczenie wierzytelności z tych umów;
4. niezastosowanie art. 118 kc przez nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia roszczenia powoda, dochodzonego od pozwanych;
5. błędne zastosowanie art. 372 i 881 kc przez przyjęcie, że przerwanie biegu przedawnienia wierzytelności banku w stosunku dłużnika R. K. spowodowało przerwanie biegu przedawnienia tych wierzytelności w stosunku do pozwanych;
6. błędne zastosowanie art. 70 prawa wekslowego poprzez przyjęcie, że bieg terminu przedawnienia wierzytelności wynikających z uzupełnionych weksli in blanco jest niezależny od przedawnienia wierzytelności ze stosunków podstawowych, oraz błędnego zastosowania art. 1 i art. 2 prawa wekslowego przez uznanie za ważne i prawidłowo wystawione weksli dołączonych przez powoda do pozwu;

7. błędne zastosowanie art. 43⁵ kc przez przyjęcie, że do prawidłowego oznaczenia remitenta wekslowego nie jest konieczne wskazanie jego siedziby;
8. błędne zastosowanie art. 84 i 87 kc przez uznanie, że pozwani udzielając poręczeń na wekslach in blanco nie działali pod wpływem błędu oraz przyjęcie, że pozwani nie uchylili się skutecznie do skutków prawnych oświadczeń woli złożonych pod wpływem błędu;
9. naruszenie prawa procesowego w postaci art. 495 kpc i art. 328 § 2 kpc przez nierozpoznanie zarzutów stawianych nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym, dotyczących braku nabycia przez powoda wierzytelności z umów kredytowych z dnia 11 maja 1999 r. i 25 maja 1999 r. i brak oceny tych zarzutów w uzasadnieniu wyroku;
10. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 kpc przez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że powód nabył wierzytelność z umów kredytowych, zabezpieczoną weksłami in blanco, których poręczycielami byli pozwani.

Powód wniósł o oddalenie w całości apelacji powoda i o zasądzenie solidarnie do pozwanych na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 2 sierpnia 2011 r. uwzględnił apelację pozwanych, choć nie wszystkie zgłoszone w niej zarzuty uznał za trafne.

Przede wszystkim nie zostały uwzględnione zarzuty dotyczące nieprawidłowości nabycia wierzytelności przez powoda i nieprawidłowości formalnych wypełnienia weksli in blanco. Za zasadne uznał natomiast Sąd Apelacyjny zarzuty dotyczące przedawnienia roszczeń ze stosunku podstawowego. Wierzyciel nie może uzupełnić weksla, jeżeli zobowiązanie, które weksel zabezpieczał, uległo przedawnieniu. Ponieważ podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia wynika ze stosunku podstawowego, w grę wchodzi termin przedawnienia na podstawie art. 118 kc, a nie na podstawie art. 70 i 71 prawa wekslowego. W rozpoznawanej sprawie termin przedawnienia roszczeń z umów kredytowych wynosi trzy lata (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r. III CSK 302/07, z dnia 10 października 2003 r. II CK 312/02 i z dnia 30 stycznia 2007 r. IV CSK 356/06). Termin przedawnienia rozpoczyna bieg od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 kc). Biorąc pod uwagę okoliczność, że upadłość kredytobiorcy R. K. została ogłoszona w dniu 7 czerwca 2001 r., to zgodnie z art. 32 § 1 Prawa upadłościowego z 1934 r., mającego zastosowanie w niniejszej sprawie, zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności nie nastąpił, stają się płatne z dniem ogłoszenia upadłości. Ponieważ termin zapłaty należności z obu umów kredytowych przypadał na dzień 29 czerwca 2001 r., wymagalność tych roszczeń należało określić na dzień 7 czerwca 2001 r., zaś termin ich przedawnienia na dzień 8 czerwca 2004 r. W dacie wytoczenia powództwa, tj. w dniu 13 lipca 2009 r. roszczenia powoda były przedawnione. Tym samym Sąd Apelacyjny uznał za błędne ustalenie Sądu I instancji, że przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego nastąpi najwcześniej 8 czerwca 2011 r.

Nadto w ocenie Sądu Apelacyjnego zgłoszone przez bank wierzytelności w postępowaniu upadłościowym kredytobiorcy R. K. przerwało bieg terminu przedawnienia roszczeń tylko wobec kredytobiorcy, a nie przerwało bieg terminu przedawnienia w stosunku do pozwanych, gdyż zgodnie z art. 372 kc przerwanie lub zawieszenie biegu terminu przedawnienia w stosunku do jednego z dłużników solidarnych nie wywiera skutku względem współdłużników.

W związku z powyższym według Sądu Apelacyjnego powód nie był uprawniony do wypełnienia weksli in blanco, poręczonych przez pozwanych, ponieważ jego roszczenia wobec poręczycieli były w dniu 31 marca 2009 r. przedawnione.

Uznając zasadność zgłoszonych w apelacji zarzutów naruszenia art. 10 prawa wekslowego, art. 123 kc, art. 118 kc, art. 372 kc w zw. z art. 881 kc, art. 70 prawa wekslowego i art. 170 prawa upadłościowego z 1934 r., Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok przez uchylenie w całości w stosunku do pozwanych Z. B. i J.

B. (1) nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w B. z dnia 4 sierpnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt I Nc (...) i oddalenie powództwa.

Omówiony wyżej wyrok Sądu Apelacyjnego został uchylony przez Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 13 grudnia 2012 r. sygn. akt IV VSK 199/12, wydanym po rozpoznaniu skargi kasacyjnej strony powodowej.

Uchylając wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 2 sierpnia 2011 r. Sąd Najwyższy wskazał, że w rozpoznawanej sprawie sposób udzielenia przez pozwanych poręczenia nie pozostawia wątpliwości, że jest to poręczenie wekslowe (awal), uregulowane w art. 30-32 prawa wekslowego, a nie poręczenie udzielone na podstawie przepisów kodeksu cywilnego. Przedmiotem poręczenia udzielonego przez pozwanych nie była zatem należność główna, wynikająca z umowy kredytu, lecz należność wekslowa, powstająca w wyniku wypełnienia weksla in blanco. W konsekwencji przedawnienie roszczenia w stosunku do poręczycieli wekslowych nie mogło rozpocząć biegu przed dniem powstania roszczenia z weksla. Udzielenie przez pozwanych poręczenia wekslowego skutkuje uznaniem, że roszczenia z weksli nie ulegają przedawnieniu w terminie ogólnym (art. 118 kc), lecz w szczególnym terminie przedawnienia roszczeń wekslowych, wynikającym z art. 70 prawa wekslowego, tj. po upływie trzech lat od dnia płatności wypełnionego weksla in blanco.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został oparty na istotnym błędzie w ocenie faktycznego i prawnego stanu sprawy, polegającym na przyjęciu, że pozwani odpowiadali jako poręczyciele w reżimie prawnym kodeksu cywilnego, a nie jako poręczyciele weksli i w konsekwencji zastosowaniu niewłaściwej podstawy prawnej przedawnienia skierowanego wobec nich roszczenia.

Sąd Najwyższy wskazał, że w toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Apelacyjny powinien ocenić przede wszystkim kwestię istnienia roszczenia dochodzonego przez powoda, wynikającego z wypełnionego weksla in blanco, a w dalszej kolejności ustalić, czy roszczenie to nie uległo przedawnieniu na podstawie przepisów regulujących odpowiedzialność poręczycieli wekslowych.

Nadto Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że ocenić należy, czy powód w poprawny sposób wypełnił weksle in blanco poręczone przez pozwanych z uwzględnieniem, że uprawnienie do wypełnienia tego rodzaju weksli nie obejmuje wypadków, w których roszczenie ze stosunku podstawowego uległo przedawnieniu (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2010 r. I CSK 616/09 Lex nr 737249, z dnia 3 listopada 2010 r. V CSK 142/10, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 73 i z dnia 1 grudnia 2010 r. I CSK 181/10, Lex nr 818560)

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Apelacja pozwanych zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 398²⁰ kpc Sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy.

Kierując się dyspozycją powołanego wyżej przepisu zauważyć należy, że powód wywodził swoje roszczenie wobec pozwanych z dwóch dołączonych do pozwu weksli, które zostały na niego przeniesione w drodze indosu jako weksle in blanco przez Bank (...) SA, w ślad za dokonaniem na rzecz powoda w dniu 29 stycznia 2007 r. przelewem wierzytelności tego banku, wynikających z umów kredytowych, zawartych z kredytobiorcą R. K.. Uzupelnienie przez powoda w dniu 31 marca 2009 r. nabytych w drodze indosu weksli in blanco na kwoty odpowiadające kwotom zadłużenia kredytobiorcy z poszczególnych umów kredytowych skutkowało powstaniem w tej dacie zobowiązań wekslowych, podlegających przedawnieniu określonemu w art. 70 prawa wekslowego. W myśl art. 70 ust. 1 i 2 prawa wekslowego o początku biegu trzyletniego terminu przedawnienia decyduje dzień płatności weksla, określony według art. 33 prawa wekslowego. W rozpoznawanej sprawie jest to dzień oznaczony w wekslach, czyli 31 marca 2009 r. Wniesienie pozwu o zapłatę sum wekslowych w dniu 13 lipca 2009 r. nie nastąpiło zatem po upływie terminu przedawnienia roszczeń wekslowych, gdyż termin ten upłynął w dniu 14 lipca 2012 r.

Zważyć jednak należało, że powód nabył od Banku (...) SA dwa weksle in blanco, wystawione przez dłużnika – kredytobiorcę na zabezpieczenie spłaty należności z dwóch umów kredytowych. Powód, jako nabywca niewypełnionych weksli nie posiadał więcej praw niż jego poprzednik – Bank (...) SA (patrz: Adam Szponar, Maciej Kaliński: Komentarz do prawa wekslowego i czekowego, W-wa, 2003, teza nr 8 do art. 10 prawa wekslowego) i powinien stosować się do treści porozumienia zawartego uprzednio z wystawcą weksli in blanco. Osoby zobowiązane z tych weksli mogą powoływać się wobec nabywcy weksla na zarzuty subiektywne wynikające ze stosunku podstawowego, w tym na wypełnienie weksli niezgodnie z zawartym porozumieniem (deklaracją wekslową) między stronami stosunku podstawowego i na zarzut przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, jak i na zarzuty obiektywne, które mogą być zgłoszone każdemu wierzycielowi wekslowemu, odnoszące się do braków formalnych weksla.

Nie były zasadne zarzuty skarżących odnoszące się do niewykazania przez powoda następstwa prawnego banku (...) SA wobec (...) Banku (...) SA, jak i nieprawidłowości nabycia przez powoda wierzytelności Banku (...) SA w drodze umowy przelewu wierzytelności oraz nieważności weksli z powodu braku wskazania w nich siedziby remitenta. Następstwo prawne zbywcy wierzytelności wobec pierwotnego wierzyciela jest okolicznością ujawnioną w (...), którego zapisy są jawne i dostępne dla każdego zainteresowanego. Trafnie wskazał Sąd Okręgowy, że nie skutkuje nieważności weksla nie wpisanie w treści weksla siedziby powoda. Nieważność tę powoduje, zgodnie z art. 1 prawa wekslowego, tylko brak wpisania nazwiska remitenta, jako osoby fizycznej, natomiast w odniesieniu do osoby prawnej wystarczy wskazanie handlowej nazwy tej osoby, czyli firmy pozwalającej na identyfikację.

Pozwani dokonali poręczenia wekslowego, przez złożenie podpisów na wekslach in blanco, a poręczenie wekslowe jest instytucją całkowicie odrębną od poręczenia cywilnego i stosuje się do niego wyłącznie przepisy prawa wekslowego. Przepisy Kodeksu cywilnego o poręczeniu nie mają zastosowania do poręczenia wekslowego nawet w drodze analogii (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2003 r. III CK 35/02 Lex nr 148666).

Odpowiedzialność pozwanych, jako poręczycieli wekslowych, nie ma charakteru samoistnego, lecz jest akcesoryjna w stosunku do zobowiązania wynikającego z umów kredytowych, tj. zobowiązania wystawcy weksla. Jedynie przedawnienie roszczenia głównego ze stosunku między kredytobiorcą a poprzednikiem prawnym powoda – bankiem, mogłoby skutkować, iż poręczyciele wekslowi mogliby powoływać się na wypełnienie weksla niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2006 r. II CSK 75/06, Lex nr 291045).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zgłoszony przez pozwanych zarzut przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego zasługiwał jedynie na częściowe uwzględnienie.

Trafnie Sąd Okręgowy przyjął, że stosownie do treści art. 123 § 1 pkt. 1 kc, zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym powoduje przerwę biegu przedawnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2004 r. I CK 74/01, OSP 2005, nr 12, poz. 146), który nie biegnie na nowo dopóty, dopuki postępowanie to nie zostanie zakończone (art. 124 § 2 kc).

Nie był zasadny w związku z powyższym zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 123 kc w zw. z art. 170 prawa upadłościowego z 1934 r. przez przyjęcie, że sporządzenie listy wierzytelności w postępowaniu upadłościowym przerwało bieg przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, gdyż bieg ten przerwało zgłoszenie wierzytelności przez wierzyciela w tym postępowaniu.

Bezsporne było, że ogłoszenie upadłości kredytobiorcy R. K. nastąpiło na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 7 czerwca 2001 r. zaś postanowienie o umorzeniu tego postępowania zostało wydane w dniu 15 maja 2006 r. (k. 733). W postępowaniu upadłościowym poprzednik prawny powoda zgłosił w stosunku do upadłego wierzytelności z dwóch umów kredytowych, tj. z umowy (...) z dnia 11 maja 1999 r. wierzytelność główną w kwocie 600 000 zł i odsetki od niej w wysokości 25 905 zł, wyliczone na dzień 6 czerwca 2001 r, a z umowy nr (...) z 25 maja 1999 r. wierzytelność główną w kwocie 370 000 zł i odsetki od niej w kwocie 15 974,75 zł, wyliczone na dzień 6 czerwca 2001 r.

Postanowieniem sędziego komisarza z dnia 12 czerwca 2003 r. (k.735-737), zostały uznane wierzytelności poprzednika prawnego powoda w łącznej kwocie 545 529,75 zł, a nie cała zgłoszona wierzytelność.

Wyciąg z listy wierzytelności opatrzony w klauzulę wykonalności stanowił tytuł wykonawczy tylko w odniesieniu do kwoty 545 529,75 zł, a nie jak ustalił Sąd Okręgowy, w odniesieniu do całej zgłoszonej przez wierzyciela należności z umów kredytowych, co potwierdza fakt, iż powód wszczął egzekucję komorniczą wobec R. K. w oparciu o ten tytuł, jednak postępowanie egzekucyjne zostało umorzone, wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji (k. 738).

Nie ulegało jednak wątpliwości, że w dacie ogłoszenia upadłości dłużnika R. K. istniały zobowiązania pieniężne upadłego, wynikające z tytułu wskazanych wyżej umów kredytowych, w kwotach określonych w zgłoszeniu wierzytelności, gdyż termin spłaty kwot 600 000 zł i 370 000 zł został ustalony w aneksach do umów kredytowych na dzień 29 czerwca 2001 r, zaś w dniu 7 czerwca 2001 r. na mocy art. 32 prawa upadłościowego z 1934 r. zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności jeszcze nie nastąpił, stają się płatne z dniem ogłoszenia upadłości.

W toku postępowania upadłościowego doszło jedynie do częściowego zaspokojenia wierzyciela – banku poprzez sprzedaż przewłaszczonych maszyn za kwotę 100 000 zł (k. 65), natomiast nie doszło do przejęcia przez bank maszyny (...) A., która nie mogła stanowić przedmiotu zabezpieczenia, gdyż wcześniej została przewłaszczona na zabezpieczenie innych zobowiązań upadłego.

Ostatecznie poprzednik prawny powoda był uprawniony w terminie trzech lat od daty umorzenia postępowania upadłościowego dłużnika R. K., tj. od dnia 15 maja 2006 r. do dochodzenia swoich roszczeń, niezaspokojonych w postępowaniu upadłościowym, w tym roszczenia w kwocie 545 529,75 zł w terminie 10-letnim. Pozostała należność uległaby przedawnieniu z dniem 15 maja 2009 r. Przed upływem trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń z tytułu zwrotu udzielonego kredytu, w dniu 29 stycznia 2007 r. bank zbył wierzytelności na rzecz powoda, wraz z istniejącymi zabezpieczeniami, a powód wypełnił indosowane na niego weksle in blanco w dniu 31 marca 2009 r, przed upływem terminu przedawnienia roszczeń, przypadającego na dzień 15 maja 2009 r. Nie ulegało wątpliwości, że na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 29 stycznia 2007 r. (k. 698-723) powód nabył wierzytelności przysługujące Bankowi (...) SA wobec R. K. z tytułu należności głównych w kwotach 528 000 zł i 320 000 zł oraz należności odsetkowe w kwotach 962 745,12 zł i 587 016,85 zł.

Wyliczenie nabytych należności odsetkowych zarówno co do sposobu jak i czasokresu ich wyliczenia, nie zostało przez powoda przedstawione w sposób umożliwiający jego weryfikację. W interesie powoda leżało uzyskanie stosownych informacji w powyższym zakresie od zbywcy wierzytelności, tj. od Banku (...) SA i przedstawienie ich Sądowi, a nie ograniczenie się do wniosku aby Sąd zwrócił się o te informacje do banku.

Wierzyciel, zgodnie z treścią art. 33 § 1 i § 2 prawa upadłościowego z 1934 r. był uprawniony do naliczania w trakcie trwania postępowania upadłościowego, odsetek od zgłoszonych w postępowaniu upadłościowym wierzytelności, ale nie w stosunku do masy upadłości (z wyjątkami określonymi w § 33 § 2 prawa upadłościowego) lecz w stosunku do upadłego, od którego może ich dochodzić po zakończeniu upadłości.

Niezależnie od tego stwierdzić jednak należy, że należności odsetkowe, w tym zarówno odsetki kapitałowe, jak i odsetki za opóźnienie, przedawniają się jako świadczenia okresowe, w terminie trzech lat (art. 118 kc), a co za tym idzie, powód był uprawniony do wypełnienia weksli in blanco na kwoty nabytych należności głównych (528 000 zł i 320 000 zł) oraz odsetki za opóźnienie w zapłacie tych należności za okres nieprzedawniony, tj. za okres trzech lat wstecz od daty wypełnienia weksli. Nie wykazał natomiast powód, jak wyżej wskazano, aby był uprawniony uwzględnić w wekslach odsetki kapitałowe, naliczane przez zbywcę wierzytelności, gdyż nie przedstawił czasokresu i sposobu ich naliczania, ani też nie przedstawił argumentacji wskazującej, że roszczenia te nie uległy przedawnieniu.

W związku z powyższym częściowo tylko okazał się zasadny zarzut skarżących dotyczący przedawnienia roszczenia ze skutku podstawowego, w odniesieniu do części odsetek, w pozostałym zakresie zarzut ten okazał się nieuzasadniony.

Powód był uprawniony do wypełnienia weksli in blanco na kwoty obejmujące należności główne, wynikające z umów kredytowych i kwotę odsetek ustawowych od tych należności, za okres od 31 marca 2006 r. do 31 marca 2009 r. I tak odsetki ustawowe od kwoty 528 000 zł, za wskazany okres, wyniosły kwotę 184 814,46 zł, a odsetki ustawowe od kwoty 320 000 zł – 112 008,77 zł. Weksel in blanco, stanowiący zabezpieczenie wierzytelności z umowy kredytowej nr (...), mógł zostać wypełniony na łączną kwotę 712 814,46 zł (528 000 zł + 184 814,46 zł), a weksel in blanco zabezpieczający wierzytelności z umowy kredytowej nr (...) – na kwotę 432 008,77 zł (320 000 zł + 112 008,77).

W wyniku wypełnienia weksla in blanco częściowo niezgodnie z porozumieniem (deklaracją wekslową) na niekorzyść osoby na nim podpisanej, co zaistniało w niniejszej sprawie, osoba ta może stać się zobowiązana wekslowo w granicach, w jakich tekst weksla odpowiada porozumieniu (deklaracji wekslowej) – patrz: Wyrok Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2001 II CKN 25/00, OSP, z. 2 z 2002 r.

Powyższe ustalenia skutkowały zmianą zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 496 kpc poprzez utrzymanie w mocy w stosunku do pozwanych nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 4 sierpnia 2009 r. w części dotyczącej kwoty 1 144 823,23 zł (712 814,46 + 432 008,77 zł) z ustawowymi odsetkami od dnia 15 kwietnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 13 202 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, przy uwzględnieniu stosunkowego rozdzielenia tych kosztów między stronami, w oparciu o art. 100 kpc.

W pozostałym zakresie apelacja pozwanych podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o art. 100 kpc, stosunkowo rozdzielając je między stronami, przy uwzględnieniu, że powód utrzymał się ze swoim żądaniem w 41%.

Zwolnienie od kosztów sądowych pozwanych w zakresie obowiązku uiszczenia opłaty od zarzutów (75 000 zł) i opłaty od apelacji (100 000 zł) oraz wygranie przez nich sprawy w 59% skutkowało zasądzeniem od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w B., z zasądzonego roszczenia, kwoty 62 250 zł tytułem części kosztów sądowych, od których obowiązku pozwani zostali zwolnieni i które w ostatecznym wyniku sprawy obciążają powoda na mocy art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.